

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР «УКООПОСВІТА»

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

учасників Двадцятої
Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів закладів вищої та фахової передвищої освіти
споживчої кооперації України

***«Інноваційні процеси
і їх вплив на ефективність
діяльності підприємства»***

Частина 1

Укоопосвіта
2024

У К Р О О П С П І Л К А

Інноваційні процеси і їх вплив на ефективність діяльності підприємства

Всеукраїнська науково-практична конференція
2024 року

Збірник тез доповідей учасників Двадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів закладів вищої та фахової передвищої освіти споживчої кооперації України *«Інноваційні процеси і їх вплив на ефективність діяльності підприємства»*. Частина 1. – К. : НМЦ «Укоопосвіта», 2024. – 154 с.

Редакційна колегія:

ВОЙНАШ Лідія, к.е.н.

КУЦИК Петро, д.е.н.

МАНЖУРА Олександр, д.е.н.

НЕСТУЛЯ Олексій, д.і.н.

СЕМАК Богдан, д.е.н.

© НМЦ «Укоопосвіта», 2024

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ СПОЖИВЧИМ ТОВАРИСТВОМ ЯК УМОВА РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ СИСТЕМИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ

Корнілова Альбіна

Єжелій Ю. О. – науковий керівник

Полтавський університет економіки і торгівлі

Анотація. У роботі досліджено значення ефективного управління споживчим товариством як ключової передумови для забезпечення його резильєнтності в сучасних умовах. Аналізуються стратегії та підходи, спрямовані на оптимізацію управлінських процесів з метою забезпечення стабільності та успішної діяльності споживчих товариств.

Ключові слова: споживча кооперація, кооператив, споживче товариство, ризики, управління, резильєнтність.

Постановка проблеми. Управління споживчим товариством у сучасних умовах стає ключовим елементом забезпечення його стійкості та витривалості в умовах непередбачуваних викликів і змін. Споживчі товариства є важливими соціально-економічними агентами, що сприяють розвитку місцевих громад і забезпеченню потреб їх членів. Проте, ефективне управління такими організаціями вимагає системного підходу та впровадження передових стратегій, які забезпечать їхню резильєнтність у змінних умовах. Однією з головних проблем, які потребують уваги, є розробка та застосування ефективних методів управління споживчими товариствами, зокрема в контексті швидкоплинних соціально-економічних умов і ризиків, пов'язаних із глобальними та локальними викликами.

Недостатня увага до питань управління може призвести до низького рівня продуктивності, втрат конкурентоспроможності та навіть загрози існування самого споживчого товариства. Тому актуальним стає дослідження оптимальних

стратегій і підходів до управління споживчими товариствами з метою забезпечення їхньої резильєнтності та стабільності у сучасних умовах. Для вирішення цієї проблеми необхідно провести аналіз сучасних практик управління споживчими товариствами, ідентифікувати основні чинники, які впливають на їхню резильєнтність, та розробити рекомендації щодо вдосконалення управлінських процесів. Такий підхід дозволить забезпечити стабільну і успішну діяльність споживчих товариств у сучасних умовах конкурентного ринкового середовища.

Аналіз основних досліджень. Теоретичному аспекту системного аналізу управління споживчою кооперацією, що знаходиться на перетині різних наукових підходів і методологій, у своїх працях приділяли увагу ряд закордонних і вітчизняних учених. Зокрема, зарубіжні дослідники акцентували увагу на важливості демократичного управління і залучення співробітників до процесів прийняття рішень як факторів, що сприяють розвитку резильєнтності споживчої кооперації. Вони також вивчали роль інформаційних технологій і новацій у зміцненні стійкості цих організацій. Щодо вітчизняних досліджень, вони загалом концентрувалися на вивченні особливостей управління споживчими товариствами в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів, а також розробці методів підвищення їх резильєнтності через залучення громадськості та вдосконалення внутрішніх структур.

Мета. Метою дослідження є розгляд проблеми ефективного управління споживчими товариствами як передумови забезпечення їхньої резильєнтності в умовах сучасного ринкового середовища. Вона спрямована на аналізування існуючих практик управління, ідентифікацію факторів, що впливають на стійкість таких організацій, а також на розробку рекомендацій щодо оптимізації управлінських процесів. Головною метою є підвищення ефективності споживчих товариств і забезпечення їхньої успішної діяльності в умовах сучасного ринкового конкурентного середовища.

Виклад основного матеріалу. Споживча кооперація має унікальну соціально-економічну природу, що базується на ідеї економічної самопомоги широких верств населення з метою самозабезпечення необхідними товарами та послугами. Цілі та завдання підприємств і організацій споживчої кооперації суттєво відрізняються від традиційних форм ведення бізнесу, тому займають особливе місце в економіках багатьох країн світу [2].

Споживча кооперація є важливим інструментом для захисту інтересів споживачів і розвитку громадянського суспільства. Вона базується на принципах демократії, рівності, самоврядування, взаємодопомоги та соціальної відповідальності:

1. Одним з основних принципів споживчої кооперації є демократія. У кооперативах беруть участь всі охочі, і кожен має рівне право на ухвалення рішень. Керівництво кооперативу обирається на загальних зборах учасників та діє за принципом «одна людина – один голос».

2. У кооперативах усі учасники мають рівні права та можливості. Ніхто не може отримувати переваги за рахунок інших учасників, і всі мають рівні шанси на отримання товарів і послуг.

3. Принцип самоврядування означає, що учасники кооперативу самі приймають рішення і контролюють свою діяльність. Керівництво кооперативу обирається учасниками і підпорядковується їм.

4. У кооперативах учасники надають один одному взаємну допомогу та підтримку. Кожен може звернутися до інших учасників за допомогою або порадою.

5. Кооперативи спрямовані на забезпечення благополуччя своїх учасників і всього суспільства загалом. Вони не переслідують лише економічні цілі, а й турбуються про соціальний розвиток суспільства [1].

Ефективність і значимість застосування спеціальних принципів кооперації підтверджена тривалим світовим досвідом. Дотримання цих принципів є запорукою для забезпечення стабільного функціонування та успішної роботи будь-якого кооперативного підприємства. Проте, недбання або неправильне дотримання цих принципів може призвести до втрати переваг кооперації та її привабливості для нових учасників, які обирають цю форму ведення бізнесу з метою поєднання економічних і соціальних місій, характерних для кооперативних структур. Значення міжнародних принципів кооперації залишається актуальним навіть у періоди нестабільності світової економіки.

Проте кооперативні принципи не є недоторканими правилами. Вони постійно еволюціонують і періодично коригуються, відображаючи актуальні потреби у єдності та гнучкості кооперативної ідеї. Дослідники та ідеологи кооперації можуть розглядати можливість лібералізації цих принципів з метою пристосування до конкретних умов і ситуацій у різних країнах. Однак важливо не відходити від основ кооперативної ідеології та не втрачати сутність економічного характеру кооперативних організацій, зберігаючи їх переваги і привабливість для потенційних учасників.

Споживча кооперація є особливим явищем організації діяльності, яке оновлює традиційні форми контролю над підприємствами. Споживач є управлінцем, клієнтом, громадянином і навіть працівником, представляючи декілька сторін зацікавлених осіб організації. Під час аналізу еволюції рівня управлінського контролю, позиції споживача відносно товариства та його значення у процесі прийняття рішень, виділяються кілька етапів, які ми розглядаємо як послідовні кроки до повного та внутрішнього усвідомлення споживачем своєї ролі. Одним із ключових принципів споживчої кооперації є співпраця і взаємодія між підприємствами та споживачами. Цей підхід дозволяє не лише ефективно використовувати ресурси і матеріали, але й забезпечувати якість і доступність товарів для населення [4].

Питання життєздатності моделей споживчих товариств є ще більш важливим з огляду на те, що ці ініціативи є новими, а їхня прибутковість не є основним стимулом діяльності. Тому кооперативи повинні вирішити базову проблему –

залучити достатню кількість пайовиків. Питання поінформованості також можуть бути реальною проблемою, враховуючи загальний брак знань про концепцію споживчих товариств та обмеженість їх фінансових ресурсів. Регулярне проведення інформаційних сесій повинно, принаймні, підкріплюватися більшою видимістю в мережі Інтернет і соціальних мережах, а також рекламою. Питання видимості піднімає ще одну проблему – реальний ринок для споживчих товариств. Найкращим маркетингом було б запропонувати брати участь у місцевих ярмарках, фермерських ринках, благодійних заходах тощо, так споживчі товариства підвищать свою видимість і залучать нових членів.

Майбутнє споживчих товариств також полягає у вищому рівні професіоналізму. Деякі члени кооперативів незадоволені тим, що поставки здійснюються не безпосередньо від малих місцевих виробників, а через оптовиків. Інші критичні зауваження стосуються впливу споживчих товариств на зайнятість (оскільки часто члени кооперативів працюють там, замінюючи професіоналів) та конкуренції з невеликими місцевими магазинами, яка іноді вважається несправедливою, через державні субсидії та субвенції, які отримують споживчі товариства. Навіть якщо ці виплати незначні, зрозуміло, що повністю заперечувати конкуренцію не можна [3].

Кооперативна форма господарювання сама по собі може стати привабливим критерієм для споживачів та унікальною сферою диференціації. Якщо споживчі товариства зможуть покращити участь у ланцюгу постачання і встановити більш прямі відносини з виробниками, вони можуть розглядатися як альтернативне рішення нових способів організації системи виробництва та постачання продовольства.

Висновки. Успіх діяльності споживчих товариств у сучасному економічному середовищі стає критичною складовою резильєнтності системи споживчої кооперації. Ефективне управління споживчим товариством не лише сприяє його стабільності, але й робить його здатним адаптуватися до змін у зовнішніх умовах, відновлюватися після кризових ситуацій і розвиватися в умовах нестабільності, адже саме кооперативи, завдяки спільній власності і демократичному управлінню, забезпечують соціальну захищеність для своїх членів, які мають більшу стабільність у роботі та доступ до ресурсів у складних економічних умовах.

Споживчі товариства сприяють розвитку місцевих громад, створюючи робочі місця, підтримуючи місцеві підприємства та сприяючи стійкості місцевої економіки. У кризові періоди це особливо важливо, оскільки місцеві громади можуть використати кооперативи як інструмент для забезпечення власного економічного благополуччя та стійкості.

Забезпечення резильєнтності споживчої кооперації передбачає не лише ефективне управління, але й активну участь у розвитку спільноти, підтримку місцевих виробників та екологічно чисте виробництво. Такий підхід допоможе не лише зберегти і зміцнити позиції споживчих товариств у сучасному бізнес-середовищі, але й забезпечить їхню успішну діяльність у майбутньому, навіть у швидкоплинних економічних і соціальних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зіновчук В. В. Принципи кооперації: вчора, сьогодні, ... завтра? / В. В. Зіновчук // Кооперативні читання: 2019 рік : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 7 черв. 2019 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2019. – С. 6–15.
2. Мілька А. І. Ефективність соціально-економічної діяльності підприємств та організацій споживчої кооперації : автореф. дис. ... канд. економ. наук : 08.00.04. / А. І. Мілька. – Полтава, 2016. – 20 с.
3. Руснак А. В. Державне регулювання та підтримка розвитку споживчої кооперації в Україні. / А. В. Руснак. // Ефективна економіка, 2019. – № 6. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7146> (дата звернення: 18.03.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.6.2
4. Сичук Д. Перспективи розвитку споживчої кооперації України в умовах військового стану та післявоєнній відбудові. / Д. Сичук // Збірник тез доповідей учасників Дев'ятнадцятої науково-практичної конференції студентів закладів вищої та фахової передвищої освіти Укркоопспілки «Інноваційні процеси і їх вплив на ефективність діяльності підприємства». Частина 1. – К. : НМЦ «Укооп-освіта», 2023. – С. 11–14.

Зміст

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ТА ЇХНІЙ СТАН І ТЕМПИ РОЗВИТКУ <i>Бешлей Устим</i> <i>Львівський торговельно-економічний університет</i>	3
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ <i>Боднарюк Марта</i> <i>Львівський торговельно-економічний університет</i>	6
ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ <i>Швидкий Олександр</i> <i>Львівський торговельно-економічний університет</i>	9
ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ СПОЖИВЧИМ ТОВАРИСТВОМ ЯК УМОВА РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ СИСТЕМИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ <i>Корнілова Альбіна</i> <i>Полтавський університет економіки і торгівлі</i>	12
СУЧАСНИЙ СТАН ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ <i>Мелемуха Ірина</i> <i>Вінницький кооперативний інститут</i>	16
СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ УКРАЇНИ <i>Черниш Олег</i> <i>Вінницький кооперативний інститут</i>	20
ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА <i>Руденко Анастасія</i> <i>Черкаський кооперативний економіко-правовий фаховий коледж</i> <i>Полтавського університету економіки і торгівлі</i>	24
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В США: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ <i>Ярема Юліана</i> <i>Львівський торговельно-економічний університет</i>	28
ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЕКОНОМІК ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ <i>Вітів Юлія</i> <i>Львівський торговельно-економічний університет</i>	32

Навчальне видання
**Інноваційні процеси і їх вплив на
ефективність діяльності підприємства**
Частина 1
Збірник тез доповідей

Матеріали конференції подано без скорочень в авторській редакції

Підготовлено до друку Навчально-методичним центром «Укоопосвіта»

Оригінал-макет *ТУРСЬКИЙ Віталій*

*Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу
Навчально-методичного центру «Укоопосвіта» заборонено*

Підп. до друку 01.05.2024 Обл.-вид. арк. 9,63
Наклад ЕВ

НМЦ «Укоопосвіта», 2024
01001 м. Київ, вул. Хрещатик, 7/11